

CRNA GORA
MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA

PREDLOG OSNOVE
ZA VOĐENJE PREGOVORA O ZAKLJUČIVANJU
SPORAZUMA O MEĐUSOBNOM PRIZNAVANJU PROFESIONALNIH
KVALIFIKACIJA ZA DOKTORA MEDICINE, DOKTORA STOMATOLOGIJE I
ARHITEKTE U KONTEKSTU CENTRALNOEVROPSKOG SPORAZUMA O
SLOBODNOJ TRGOVINI

Podgorica, 27. april 2021. godine

I USTAVNI OSNOV

Osnov za zaključivanje Sporazuma o međusobnom priznavanju profesionalnih kvalifikacija doktora medicine, doktora stomatologije i arhitekta u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini („CEFTA”), koji treba da se zaključi između zemalja Zapadnog Balkana (Crna Gora, Republika Srbija, Bosna i Hercegovina, Republike Albanija, Republika Kosovo i Republika Sjeverna Makedonija), sadržan je u odredbi člana 15 stav 1 Ustava Crne Gore, kojom je propisano da Crna Gora na principima i pravilima međunarodnog prava, saraduje i razvija prijateljske odnose sa drugim državama, regionalnim i međunarodnim organizacijama, kao i odredbama člana 100 tačke 1 i 4 Ustava, kojima je propisano da Vlada vodi unutrašnju i vanjsku politiku i zaključuje međunarodne ugovore.

II OCJENA STANJA ODNOSA SA ZEMLJAMA ZAPADNOG BALKANA

U okviru Berlinskog procesa, a u skladu sa Akcionim planom za zajedničko regionalno tržište 2021-2024, (Crna Gora, Republika Srbija, Bosna i Hercegovina, Republika Albanija, Republika Kosovo i Republika Sjeverna Makedonija), koji je usvojen na Samitu u Sofiji 10. novembra 2020. godine, vođenje pregovora o zaključivanju multilateralnog Sporazuma o međusobnom priznavanju profesionalnih kvalifikacija doktora medicine, doktora stomatologije i arhitekta u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, između zemalja Zapadnog Balkana, definisano je komponentom II Slobodno kretanje usluga .

III RAZLOZI ZA ZAKLJUČIVANJE MEĐUNARODNOG UGOVORA

U skladu sa ciljevima i prioritetima utvrđenim Strategijom Jugoistočna Evropa 2020, a uz podršku Savjeta za regionalnu saradnju (RCC), a na liniji realizacije navedenog Akcionog plana uspostavljena je Zajednička radna grupa za međusobno priznavanje profesionalnih kvalifikacija. Sastav ove Radne grupe činili su predstavnici ministarstava nadležnih za obrazovanje, rad i ekonomiju, šest država Zapadnog Balkana.

Zadatak Radne grupe je da: razmotri pojednostavljenje postupka za priznavanje profesionalnih kvalifikacija za odabrane profesije od zajedničkog interesa i uspostavljanje baze podataka o mobilnosti stručnih lica da ispita uslove za zaključivanje ovog multilateralnog Sporazuma, čime bi se povećala transparentnost regionalnih i nacionalnih aranžmana kada je riječ o priznavanju profesionalnih kvalifikacija i poboljšala regionalna razmjena podataka o mobilnosti profesionalaca i budućim potrebama za vještinama u odabranim zanimanjima.

Mobilnost radne snage za navedene regulisane profesije može doprinijeti razmjeni znanja i iskustava ovih zemalja, a sve na dobrobit građana i ekonomskog prosperiteta zemlje.

Na ovaj način bila bi potvrđena posvećenost Crne Gore unaprijeđenju regionalne saradnje sa zemljama Zapadnog Balkana, što je od značaja i za dalji napredak u pregovorima sa Evropskom unijom u okviru Poglavlja -3 „Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga.“

II nastojanju da se omogući slobodno pružanje usluga i da se uspostavi automatsko

priznavanje profesionalnih kvalifikacija zasnovanim na minimalnim uslovima osposobljavanja u procesu pridruživanja zemalja Zapadnog Balkana Evropskoj uniji, preporuka je da se Nacrt sporazuma o međusobnom priznavanju profesionalnih kvalifikacija doktora medicine, doktora stomatologije i arhitekta u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, bazira na Direktivi 2005/36 EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 7. septembra 2005. godine o priznavanju stručnih kvalifikacija.

IV OSNOVNA PITANJA O KOJIMA ĆE SE VODITI PREGOVORI

Na osnovu diskusija sa sastanaka Radne grupe i studija nezavisnih konsultanata koje je angažovao RCC („Studija mapiranja i procjene u cilju prepoznavanja sektora i profesija od zajedničkog interesa u funkciji zaključivanja Sporazuma o uzajamnom priznavanju profesionalnih kvalifikacija u jugoistočnoj Evropi“, „Studija regulatornih okvira za priznavanje profesionalnih kvalifikacija doktora medicine, doktora stomatologije, arhitekta i građevinskog inženjera“ i „Mapiranje stavova o sporazumima o međusobnom priznavanju profesionalnih kvalifikacija doktora medicine, doktora stomatologije i arhitekta definisan je sljedeći okvir za pregovore:

- cilj i svrha zaključivanja Sporazuma o međusobnom priznavanju profesionalnih kvalifikacija doktora medicine, doktora stomatologije i arhitekta u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, su uspostavljanje zajedničkih pravila za pojednostavljeno priznavanje profesionalnih kvalifikacija podnosiocima zahtjeva koji su te kvalifikacije stekli u jednoj od šest zemalja Zapadnog Balkana, kako bi se licima sa tim kvalifikacijama omogućio pristup i bavljenje profesijom u drugoj zemlji Zapadnog Balkana u cilju podsticanja mobilnosti profesionalaca, boljeg usklađivanja vještina sa potrebama tržišta rada i povećane produktivnosti.
- profesionalne kvalifikacije definisane su kao kvalifikacije koje potvrđuju dokaz o formalnoj kvalifikaciji, odnosno potvrdom kompetencije koju izdaje nadležni organ na osnovu zakonskih, podzakonskih i upravnih akata – u skladu sa definicijom profesionalnih kvalifikacija iz Direktive 2005/36/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta o priznavanju profesionalnih kvalifikacija.
- mogućnost podnosiocima zahtjeva da u drugoj zemlji Zapadnog Balkana pružaju usluge na privremenoj osnovi. Tačno značenje pojma »privremena osnova« utvrdiće se tokom pregovora. Pregovori se neće baviti procedurama izdavanja bilo boravišnih ili radnih dozvola i one ne ulaze u djelokrug pregovora;
- predmet Sporazuma su profesionalne kvalifikacije za doktora medicine i doktora stomatologije u sektoru zdravstva, i arhitekta u sektoru građevine ;
- u sastavu delegacije za vođenje pregovora treba da budu predstavnici ministarstava nadležnih za koordinaciju pitanja koja se tiču profesionalnih kvalifikacija (Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo prosvjete); predstavnici ministarstava nadležnih za profesionalne kvalifikacije u datim sektorima (Ministarstvo zdravlja za sektor zdravstva, odnosno Ministarstvo ekologije, planiranja prostora i urbanizma za građevinski sektor); predstavnici komora, odnosno udruženja za svaku od profesija (ljekarskih i stomatoloških komora za sektor zdravstva i inženjerska komora za arhitekta) ;
- da se pregovori okončaju do kraja juna 2021. godine.

V PROCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA IZVRŠENJE UGOVORA

Za izvršenje ovog Sporazuma nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva u Budžetu.

VI POTREBA USAGLAŠAVANJA PROPISA

Zaključivanje ovog Sporazuma ne zahtijeva izmjene i dopune važećih ili donošenje novih propisa.

VII STAVOVI I MIŠLJENJA ZAINTERESOVANIH ORGANA O OPRAVDANOSTI ZAKLJUČIVANJA SPORAZUMA

U postupku pripreme Nacrta ovog sporazuma, zatraženo je mišljenje Ministarstva vanjskih poslova, koje se daje u prilogu.

VIII PREDLOG SASTAVA DELEGACIJE I TROŠKOVI PREGOVORA

Predlaže se da delegaciju za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma o međusobnom priznavanju profesionalnih kvalifikacija doktora medicine, doktora stomatologije i arhitekta u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini čine:

1. Jevrosima Pejović, v.d. generalne direktorice Direktorata za rad i zapošljavanje u Ministarstvu ekonomskog razvoja, šef delegacije;
2. Goran Drobnjak, v.d. generalnog direktora Direktorata za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova i međunarodnu saradnju u Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta, zamjenik šefa delegacije;
3. Katarina Milović Zeković, samostalna savjetnica I u Direkciji za strategije, normativno-pravne poslove i harmonizaciju propisa za prosvjetu, nauku, kulturu i sport u Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta;
4. Ivana Joksimović, samostalna savjetnica I u Direkciji za pristup tržištu rada u Ministarstvu ekonomskog razvoja;
5. Senka Vukčević, samostalna savjetnica I u Direkciji za pristup tržištu rada u Ministarstvu ekonomskog razvoja;
6. Mirjana Đuranović, načelnica Direkcije za regulisane profesije u Ministarstvu zdravlja;
7. Dušanka Prašćević, samostalna savjetnica III u Direkciji za regulisane profesije u Ministarstvu zdravlja;
8. Svetlana Božović, načelnica Direktorata za multilateralnu i regionalnu trgovinsku saradnju i ekonomske odnose sa inostranstvom u Ministarstvu ekonomskog razvoja;
9. Svetlana Vuksanović, rukovoditeljka Direkcije za razvoj građevinarstva u Ministarstvu ekologije, planiranja prostora i urbanizma;
10. Dunja Samardžić, samostalna savjetnica III u Direkciji za normativno pravne poslove u Ministarstvu ekologije, planiranja prostora i urbanizma;
11. Vuk Rakočević, direktor Direkcije za praćenje međunarodnog javnog prava i restriktivne mjere, Generalnog direktorata za multilateralne i međunarodno pravne poslove u Ministarstvu vanjskih poslova;
12. Snežana Pantović, doc. dr, Ljekarska komore Crne Gore;
13. Jelena Bulajić, prof. dr sci, Stomatološka komora Crne Gore;

14. dr Maria Mia Noc Martini, Stomatološka komora Crne Gore;
15. Andrej Orlandić, načelnik Odsjeka za sektorske politike EU, u Kancelariji za evropske integracije;
16. Maja Đurović, dipl. inž. arh, Inženjerska komora Crne Gore;
17. dr Mladen Perazić, direktor Sektora za obrazovanje i kvalitet, Privredna komora Crne Gore.

Tokom pregovora mogu se pozvati i drugi predstavnici institucija čije se učešće ocijeni kao potrebno.

Troškove za pregovore snosiće (RCC) Savjet za regionalnu saradnju.

Prilog: Nacrt Sporazuma

PREDLOG ZAKLJUČAKA

1. Vlada Crne Gore je na sjednici od _____ utvrdila Osnovu za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma o međusobnom priznavanju profesionalnih kvalifikacija doktora medicine, doktora stomatologije i arhitekta u kontekstu sa Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, sa Nacrtom Sporazuma
2. U delegaciji za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma o međusobnom priznavanju profesionalnih kvalifikacija doktora medicine, doktora stomatologije i arhitekta u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini određuju se:
 1. Jevrosima Pejović, v.d. generalne direktorice Direktorata za rad i zapošljavanje u Ministarstvu ekonomskog razvoja, šef delegacije;
 2. Goran Drobniak, direktor Direktorata za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova i međunarodnu saradnju u Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta, zamjenik šefa delegacije;
 3. Katarina Milović, samostalna savjetnica I u Direkciji za strategije, normativno-pravne poslove i harmonizaciju propisa za prosvjetu, nauku, kulturu i sport u Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta;
 4. Ivana Joksimović, samostalna savjetnica I u Direkciji za pristup tržištu rada u Ministarstvu ekonomskog razvoja;
 5. Senka Vukčević, samostalna savjetnica I u Direkciji za pristup tržištu rada u Ministarstvu ekonomskog razvoja;
 6. Mirjana Đuranović, načelnica Direkcije za regulisane profesije u Ministarstvu zdravlja;
 7. Dušanka Prašćević, samostalna savjetnica III u Direkciji za regulisane profesije u Ministarstvu zdravlja;
 8. Svetlana Božović, načelnica Direktorata za multilateralnu i regionalnu trgovinsku saradnju i ekonomske odnose sa inostranstvom u Ministarstvu ekonomskog razvoja;
 9. Svetlana Vuksanović, rukovoditeljka Direkcije za razvoj građevinarstva u Ministarstvu ekologije, planiranja prostora i urbanizma;
 10. Dunja Samardžić, samostalna savjetnica III u Direkciji za normativno pravne poslove.

Direktorata za građevinarstvo, u Ministarstvu ekologije, planiranja prostora i urbanizma;

11. Vuk Rakočević, direktor Direkcije za praćenje međunarodnog javnog prava i restriktivne mjere, Generalnog direktorata za multilateralne i međunarodno pravne poslove u Ministarstvu vanjskih poslova;
12. Snežana Pantović, doc. dr, Ljekarska komora Crne Gore;
13. Jelena Bulajić, prof. dr sci, Stomatološka komora Crne Gore;
14. dr Maria Mia Martini, Stomatološka komora Crne Gore;
15. Andrej Orlandić, načelnik Odsjeka za sektorske politike EU u Kancelariji za evropske integracije;
16. Maja Đurović, dipl. inž. arh, Inženjerska komora Crne Gore;
17. dr Mladen Perazić, direktor Sektora za obrazovanje i kvalitet, Privredna komora Crne Gore.

**NACRT SPORAZUMA O MEĐUSOBNOM PRIZNAVANJU PROFESIONALNIH KVALIFIKACIJA ZA
DOKTORE MEDICINE, DOKTORE STOMATOLOGIJE I ARHITEKTE U KONTEKSTU
CENTRALNOEVROPSKOG SPORAZUMA O SLOBODNOJ TRGOVINI**

od 29. januara 2021. godine

Preambula

*Mi, učesnici šest ekonomija zapadnog Balkana, u daljem tekstu: "Strane" ili "Strana",
U kontekstu ekonomske integracije, u skladu sa Centralnoevropskim sporazumom o
slobodnoj trgovini („CEFTA“), posebno Dodatnim protokolom 6 o trgovini uslugama („DP 6“),
i u svrhu unaprjeđenja liberalizacije trgovine uslugama u okviru CEFTA regionu, u skladu sa
članom V Opšteg sporazuma o trgovini uslugama;*

*Imajući u vidu ciljeve i prioritete utvrđene Akcionim planom za zajedničko regionalno tržište
2021-2024 („CRM“) usmjerene na uklanjanje prepreka za priznavanje profesionalnih
kvalifikacija, usvajanjem i sprovođenjem „okvira za priznavanje profesionalnih kvalifikacija za
7 profesija zasnovanih na EU sistemu automatskog priznavanja“;*

*U cilju podsticanja mobilnosti profesionalaca, boljeg usklađivanja vještina sa potrebama
tržišta rada i povećane produktivnosti;*

*Podvlačenjem ciljeva unaprjeđenja harmonizacije regulative i usaglašavanja zakona i propisa
država potpisnica s EU zakonodavstvom;*

*Nastojeći da omogućimo slobodno pružanje usluga transponovanjem u regionalni okvir
Direktive 2005/36/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 7. septembra 2005. godine o
priznavanju profesionalnih kvalifikacija, s izmjenama i dopunama;*

*U namjeri da uspostavimo automatsko priznavanje profesionalnih kvalifikacija zasnovanih na
minimalnim uslovima osposobljavanja i da ga primijeni na svih 7 profesija obuhvaćenih
pomenutom Direktivom u roku od najviše 3 godine kako bi se proširilo na druge profesije po
usvajanju ovog sporazuma;*

Dogovorili smo se kako slijedi:

POGLAVLJE I OPŠTE ODREDBE

Član 1 Svrha

1. Ovim sporazumom utvrđuju se discipline za pristup i obavljanje regulisane profesije na osnovu kojih Strana na svojoj teritoriji uslovljava posjedovanje određenih profesionalnih kvalifikacija (u daljem tekstu: Strana domaćin), priznaje profesionalne kvalifikacije stečene u jednoj ili više drugih Strana (u daljem tekstu: matična Strana) i koje omogućavaju nosiocu pomenutih kvalifikacija da se tamo bavi istom profesijom, radi pristupa i bavljenja tom profesijom.

Član 2 Obuhvat

1. Ovaj Sporazum se primjenjuje na sve državljane Strane koji žele da obavljaju regulisanu profesiju u Strani koja nije ona u kojoj su stekli svoje profesionalne kvalifikacije, bilo u svojstvu samozaposlenog ili zaposlenog lica.
2. Svaka Strana može dozvoliti da državljani Strane koji posjeduju dokaz o profesionalnim kvalifikacijama koje nijesu stečene u toj Strani obavljaju regulisanu profesiju u smislu člana 3, stav 1, tačka a na njenoj teritoriji u skladu s njenim pravilima. Kod početnog priznavanja moraju se poštovati minimalni uslovi osposobljavanja utvrđeni ovim Sporazumom.
3. Ovaj Sporazum se odnosi na sljedeće profesije: doktori medicine, doktori stomatologije i arhitekte, kao što je definisano i navedeno u Aneksu II, Aneksu III i Aneksu IV.
4. Ovaj Sporazum neće uticati na sve postojeće domaće zakone, propise i administrativne odredbe u vezi sa ulaskom, boravkom i zapošljavanjem stranaca na teritoriji neke od Strana.

Član 3 Definicije

Za potrebe ovog Sporazuma primjenjivaće se sljedeće definicije:

- (a) 'regulisana profesija': profesionalna djelatnost ili grupa profesionalnih djelatnosti čiji je pristup, obavljanje ili jedan od načina obavljanja na osnovu zakonskih ili drugih propisa, neposredno ili posredno uslovljen posjedovanjem određenih profesionalnih kvalifikacija; posebno korišćenje profesionalnog naziva koji je zakonskim ili drugim propisima ograničen na nosioce određenih profesionalnih kvalifikacija predstavlja jedan od načina obavljanja djelatnosti;
- (b) 'profesionalna kvalifikacija': kvalifikacije koje se potvrđuju dokazom o formalnim kvalifikacijama;
- (c) 'dokaz o formalnim kvalifikacijama': diplome, sertifikati i drugi dokazi koje je izdao nadležni organ Strane na osnovu zakonskih i drugih propisa te Strane i kojim se potvrđuje uspješno završeno stručno osposobljavanje koje je većim dijelom stečeno u Strani;
- (d) 'nadležni organ': svaki organ ili tijelo naveden u Aneksu I kojeg je Strana posebno ovlastila za izdavanje, odnosno primanje dokaza o osposobljenosti i drugih dokumenata i informacija kao i za primanje zahtjeva i donošenje odluka iz ovog Sporazuma;
- (g) 'regulisano obrazovanje i osposobljavanje': svako osposobljavanje koje je posebno usmjereno na obavljanje određene profesije i koje obuhvata jedan ili više programa koji su, kada je to prikladno, dopunjeni odgovarajućim stručnim osposobljavanjem odnosno pripravničkom ili stručnom praksom;
- (h) Struktura i nivo profesionalne obuke, probne ili profesionalne prakse utvrdiće se zakonima, propisima ili administrativnim odredbama dotične Strane ili će ih nadgledati ili odobriti organ određen u tu svrhu;

- (i) 'profesionalno iskustvo': stvarno i zakonito puno radno vrijeme ili ekvivalentno nepuno radno vrijeme bavljenja dotičnom profesijom u Strani;
- (j) 'profesionalno osposobljavanje': period profesionalne prakse koja se obavlja pod nadzorom pod uslovom da predstavlja uslov za pristup regulisanoj profesiji i koji se može odvijati tokom ili nakon završetka obrazovanja koje vodi ka diplomi;
- (k) 'fizička lica' kao što je definisano u članu 1, stav 1, tačka k DP 6;
- (l) 'Evropski sistem prenosa i akumulacije bodova ili ECTS bodovi': kreditni sistem za visoko obrazovanje koji se koristi u Evropskom visokoškolskom području;
- (m) 'Komitet': Zajednički CEFTA-RCC komitet za priznavanje profesionalnih kvalifikacija;
- (n) 'CEFTA': Centralnoevropski sporazum o slobodnoj trgovini;
- (o) 'RCC': Savjet za regionalnu saradnju;
- (p) 'SEED': Sistematska razmjena elektronskih podataka.

Član 4 **Efekti priznavanja**

1. Priznavanjem profesionalnih kvalifikacija Strane domaćina omogućava se korisniku pristup profesiji za koju je osposobljen u matičnoj Strani kao i obavljanje te profesije pod jednakim uslovima koji važe za njene državljane.
2. Za potrebe ovog Sporazuma, profesija koju podnosilac želi da obavlja u Strani domaćinu je profesija za koju je podnosilac kvalifikovan u matičnoj Strani, pod uslovom da su djelatnosti koje ona obuhvata uporedive.

POGLAVLJE II **SLOBODA PRUŽANJA USLUGA**

Član 5 **Princip slobode pružanja usluga**

1. Ne dovodeći u pitanje posebne odredbe domaćeg zakonodavstva, Strane neće ograničiti, iz bilo kog razloga koji se odnosi na profesionalne kvalifikacije, princip slobode pružanja usluga u drugoj Strani ako je pružalac usluga legalno nastanjen u Strani radi obavljanja iste profesije u toj zemlji.
2. Odredbe iz ovog poglavlja primjenjuju se samo kada pružalac usluga odlazi na teritoriju Strane domaćina privremeno ili povremeno da obavlja profesiju iz stava 1.

Privremena i povremena priroda pružanja usluga bića ograničena na period koji ne prelazi 90 dana u kalendarskoj godini..

3. Kada se pružalac usluga seli, na njega se primjenjuju pravila stručne, zakonske ili administrativne prirode koja su neposredno povezana sa profesionalnim kvalifikacijama, odnosno s definicijom profesije, korišćenjem profesionalnih naziva i s težom povredom pravila struke koja je direktno i posebno povezana sa zaštitom potrošača i bezbjednošću, i s disciplinskim odredbama koje se primjenjuju u Strani domaćinu na stručnjake koji obavljaju istu profesiju u toj Strani.

Član 6 **Izuzeca**

U skladu s članom 5, stav 1, Strana domaćin izuzima pružaoce usluga čije je preduzeće osnovano u drugoj državi članici od zahtjeva koje postavlja stručnjacima čije je preduzeće osnovano na njenoj teritoriji koji se odnose na:

- (a) odobrenje, registraciju ili članstvo u stručnoj organizaciji ili tijelu. Kako bi se olakšala primjena disciplinskih odredaba koje su na snazi na njihovoj teritoriji u skladu s članom 5

- stav 3, Strane mogu da predvide automatsku privremenu registraciju ili pro forma članstvo u takvim stručnim organizacijama ili organima, pod uslovom da registracija odnosno članstvo ni na koji način ne odlažu niti komplikuju pružanje usluga i ne povlače za sobom nikakve dodatne troškove za pružaoca usluga. Nadležni organ šalje nadležnoj stručnoj organizaciji ili tijelu kopiju prijave i, kada je to primjenljivo, produženje prijave iz člana 7, stav 1, uz kopije dokumenata iz člana 7, stav 2, potrebnih za profesije koje utiču na javno zdravlje i bezbjednost iz člana 7 stav 4 ili na koje se primjenjuje automatsko priznavanje što predstavlja automatsku privremenu registraciju ili pro forma članstvo;
- (b) registraciju kod državnog organa nadležnog za socijalnu sigurnost u svrhu podmirenja računa kod osiguravača koji se odnose na djelatnosti koje se obavljaju u korist osiguranika.

Pružalac usluga dužan je da unaprijed, ili u hitnim slučajevima naknadno, obavijesti organ iz tačke b o uslugama koje je pružio.

Član 7

Prijava koja se podnosi unaprijed u slučaju kretanja pružaoca usluge

1. Strane mogu zahtijevati da pružalac usluga, kad se prvi put kreće iz jedne Strane u drugu radi pružanja usluga, unaprijed obavijesti nadležni organ u Strani domaćinu prijavom u pisanom obliku uključujući detaljne podatke o svakom osiguranju ili drugom načinu lične ili kolektivne zaštite s obzirom na profesionalnu odgovornost. Takva prijava mora se produžiti jednom godišnje ako pružalac usluga u toj godini namjerava da privremeno ili povremeno pruža usluge u toj Strani. Pružalac usluga može da dopuni prijavu na bilo koji način.
2. Pored toga, prilikom prvog pružanja usluga ili ako su se okolnosti bitno promijenile, što je dokazano dokumentima, Strane mogu zahtijevati da se uz prijavu prilože sljedeći dokumenti:
 - (a) dokaz o državljanstvu pružaoca usluga;
 - (b) potvrda da njen nosilac ima osnovano preduzeće u Strani u svrhu obavljanja datih djelatnosti i da u trenutku izdavanja potvrde nema čak ni privremenu zabranu obavljanja tih djelatnosti;
 - (c) dokaz o profesionalnim kvalifikacijama;
 - (d) tamo gdje Strana to zahtijeva za svoje državljane, dokaze da nije bilo krivičnih presuda.
3. Usluga se obavlja pod profesionalnim nazivom Strane u kojoj je preduzeće osnovano, ako takav profesionalni naziv postoji u toj Strani za datu profesionalnu djelatnost. Profesionalni naziv se navodi na službenom jeziku ili na jednom od službenih jezika Strane u kojoj je preduzeće osnovano na takav način da se izbjegne moguća zamjena s profesionalnim nazivom Strane domaćina. Ako u Strani u kojoj je preduzeće osnovano takav profesionalni naziv ne postoji, pružalac usluga dužan je da navede svoju formalnu kvalifikaciju na službenom jeziku ili na jednom od službenih jezika Strane. Izuzetno, usluga se pruža pod profesionalnim nazivom Strane domaćina u slučajevima navedenim u Sporazumu.

Član 8

Administrativna saradnja

1. Nadležni organi Strane domaćina mogu da zatraže od nadležnih organa Strane u kojoj je preduzeće osnovano da za svako pružanje usluga obezbijede sve podatke koji se tiču zakonitosti osnivanja preduzeća pružaoca usluga i njegovog primjerenog ponašanja, kao i nepostojanja disciplinskih i krivičnih sankcija stručne prirode.
2. Nadležni organi dužni su da obezbijede razmjenu svih podataka potrebnih za pravilno podnošenje žalbi primalaca usluga protiv pružalaca usluga. Primaoci usluga moraju biti obaviješteni o ishodu žalbe.

Član 9

Informacije koji se daju korisnicima usluga

Ako se usluga pruža na osnovu profesionalnog naziva Strane u kojoj je preduzeće osnovano ili na osnovu formalnih kvalifikacija pružaoca usluga, nadležni organi Strane domaćina mogu da zatraže da pružalac usluga dostavi korisniku usluga bilo koji ili sve sljedeće informacije:

- (a) ako je pružalac usluga upisan u privredni registar ili sličan javni registar, naziv registra u koji je upisan, njegov registarski broj ili odgovarajući način identifikacije sadržan u tom registru;
- (b) ako djelatnost treba odobriti u državi članici u kojoj je preduzeće osnovano, naziv i adresu nadležnog nadzornog organa; naziv stručnog udruženja ili sličnog organa u kojem je pružalac usluga registrovan; profesionalni naziv, ili kada takav naziv ne postoji, formalna kvalifikacija pružaoca usluga i država članica u kojoj je stečena; detaljne podatke o svakom osiguranju ili drugom načinu lične ili kolektivne zaštite u odnosu na profesionalnu odgovornost.

POGLAVLJE III SLOBODA OSNIVANJA Odjeljak I

PRIZNAVANJE NA OSNOVU USKLAĐIVANJA MINIMALNIH USLOVA OSPOSOBLJAVANJA

Član 10

Princip automatskog priznavanja

1. Svaka Strana će priznati dokaze o formalnim kvalifikacijama za doktore medicine koji omogućavaju pristup profesionalnim djelatnostima doktora medicine sa završenim osnovnim programom osposobljavanja i doktora specijaliste, doktora stomatologije i specijalistu stomatologije i arhitektu navedene u Aneksu II, III i IV koji zadovoljavaju minimalne uslove osposobljavanja navedene u Aneksu II, III i IV i u svrhu pristupa profesionalnim djelatnostima i njihovom obavljanju priznati jednaku valjanost tih dokaza na svojoj teritoriji kao i dokaza o formalnim kvalifikacijama koje sama izdaje.

Takve dokaze o formalnim kvalifikacijama moraju izdati nadležni organi Strana i uz njih treba priložiti, gdje je to prikladno, dokumente navedene u Aneksu II, III i IV.

2. Kako bi se uzeo u obzir opštepriznati naučni i tehnički napredak, Zajednički CEFTA-RCC komitet definisan u članu 23 ovog Sporazuma biće ovlašćen da usvoji ažuriranja Aneksa II, III i IV i da ažurira znanje i vještine navedene u Aneksima II, III, odnosno IV, u cilju odražavanja razvoja profesionalnih zahtjeva za bavljenje dotičnom profesijom.

3. Takvo ažuriranje ni u jednoj Strani ne smije da ima za posljedicu izmjene njenih postojećih zakonskih načela u vezi sa strukturom profesije koje se odnose na osposobljavanja i uslove pristupa za fizička lica. Takva ažuriranja uvažavaće odgovornost Strana za organizaciju obrazovnih sistema.

Član 11

Zajedničke odredbe o obuci

1. Strane mogu da odobre vanredno osposobljavanje pod uslovima koje utvrde nadležni organi; ti organi treba da obezbijede da sveukupno trajanje, nivo i kvalitet takvog osposobljavanja nijesu manji od redovnog osposobljavanja s punom nastavnom satnicom.

2. Strane će, u skladu s postupcima koji su specifični za svaku Stranu, obezbijediti kroz trajno obrazovanje i osposobljavanje, da profesionalne kvalifikacije pokrivene ovim

Sporazumom su u mogućnosti da ažuriraju svoja znanja, vještine i kompetencije kako bi održali sigurnu i efikasnu praksu i bili u toku sa profesionalnim dostignućima.

Član 12

Stečena prava

Ne dovodeći u pitanje stečena prava specifična za određene profesije, u slučaju kada dokazi o formalnim kvalifikacijama za doktore medicne, koji omogućavaju pristup profesionalnim djelatnostima doktora medicine sa završenim osnovnim programom osposobljavanja i doktora specijalista, kao i doktora stomatologije i stomatologe specijaliste, u svrhu pristupa i obavljanja profesionalnih aktivnosti arhitekta koje obavljaju i drže fizička lica Strana, ne zadovoljava sve zahtjeve za obukom iz ovog Sporazuma, svaka Strana će priznati, kao dovoljan dokaz o formalnim kvalifikacijama, onaj kojeg su izdale te Strane u mjeri u kojoj takvi dokazi svjedoče o uspješnom završetku obuke koja je započeta prije referentnih datuma [...] i koja je praćena potvrdom da su nosioci efikasno i zakonito bili uključeni u aktivnosti u pitanju najmanje tri uzastopne godine tokom pet godina koje su prethodile dodjeli sertifikata.

Odjeljak II

USAGLAŠAVANJE SA MINIMALNIM USLOVIMA OSPOSOBLJAVANJA

Član 13

Obezbjedivanje usklađenosti sa minimalnim uslovima osposobljavanja

1. Svaka Strana će obavijestiti Zajednički CEFTA-RCC komitet o zakonima, propisima i administrativnim odredbama koje usvoji u vezi s izdavanjem dokaza o formalnim kvalifikacijama u profesijama obuhvaćenim ovim Poglavljem.
2. U roku od 30 dana od obavještenja Strane, Zajednički CEFTA-RCC komitet formiraće ekspertsku grupu za sprovođenje eksterne ocjene usaglašenosti zakona, propisa i administrativnih odredbi notifikovanih u skladu sa stavom 1.
3. Ekspertska grupa će u roku od 90 dana pripremiti izvještaj o ocjeni usaglašenosti sa preporukom da li zakonske, regulatorne i administrativne odredbe notifikovane u skladu sa stavom 1 ispunjavaju minimalne uslove osposobljavanja i dostaviti ga Zajedničkoj CEFTA-RCC komitetu.
4. Zajednički CEFTA-RCC komitet će, u roku od 30 dana od prijema izveštaja, na osnovu datih preporuka, odlučiti o izmjenama Aneksa II, III ili IV.

Član 14

Ekspertska grupa

1. Ekspertska grupa će se sastojati se od stručnjaka imenovanih od bilo koje Strane zainteresovane za učešće i najmanje dva stručnjaka iz Evropske unije. Predstavnici Evropske komisije će biti pozvani da uzmu učešće.
2. Svaka Strana imenovaće najviše jednog stručnjaka u Ekspertskoj grupi.

Član 15

Procedure i smjernice za sprovođenje eksterne revizije

1. Zajednički CEFTA-RCC komitet će pripremiti detaljne procedure i smjernice za sprovođenje eksternih revizija u skladu sa postojećom praksom Evropske komisije i u skladu sa standardima i smjernicama za osiguranje kvaliteta u Evropskom visokoškolskom području.
2. Procedure i smjernice za sprovođenje eksternih revizija usvojiće Zajednički CEFTA-RCC komitet konsenzusom u roku od šest mjeseci od osnivanja Zajedničkog CEFTA-RCC komiteta.

POGLAVLJE V
PROCEDURE ZA MEĐUSOBNO PRIZNAVANJE PROFESIONALNIH KVALIFIKACIJA

Član 16

Zajedničke procedure za međusobno priznavanje profesionalnih kvalifikacija

1. Nadležni organ Strane potvrdiće prijem zahtjeva u roku od dvije nedelje od prijema i obavijestiti podnosioca zahtjeva o bilo kom nedostajućem dokumentu.
2. Postupak ispitivanja zahtjeva za ovlaštenje za bavljenje regulisanom profesijom mora se okončati što je prije moguće i voditi ka pravilno obrazloženim rješenjem nadležnog organa u Strani domaćinu u svakom slučaju u roku od mjesec dana od dana kada je podnijet kompletan zahtjev.
3. Rješenje ili nedonošenje istog u roku podliježe žalbi u skladu sa domaćim zakonodavstvom.

Član 17

Pravna zaštita

Priznavanje profesionalnih kvalifikacija podrazumijeva mogućnost korištenja efikasnog mehanizma pravne zaštite za podnosioca zahtjeva. U slučaju odbacivanja zahtjeva za priznavanje, podnositelj zahtjeva ima pravo da njegov/njen predmet razmotri tijelo u drugačijem sazivu od onog koje je odbacilo zahtjev. Takvo tijelo će u razumnom roku donijeti rješenje o zahtjevu nakon davanja prilike podnosiocu zahtjeva da ponovo iznese svoje argumente.

Član 18

Dokumenta i potvrde koji mogu biti traženi od podnosioca zahtjeva u skladu sa Sporazumom

1. Dokumenta

(a) Dokaz o državljanstvu podnosioca zahtjeva.

(b) Dokaz o formalnoj osposobljenosti koja omogućava pristup datoj profesiji iz Aneksa II, III i IV.

(c) Ukoliko nadležno tijelo Strane domaćina od lica koja se žele baviti regulisanom profesijom traži dokaz o njegovom/njenom dobrom karakteru, ugledu ili o tome da nisu objavili stečaj, odnosno ukoliko mu/joj prekine ili zabrani obavljanje te profesije u slučaju teže povrede pravila struke ili krivičnog djela, ta Strana prihvata kao dovoljan dokaz za podnosioca zahtjeva koji se žele baviti datom profesijom sa područja svih Strana podnošenje dokumenata koje su izdala nadležna tijela matične Strane, a koji potvrđuju da su pobrojani zahtjevi ispunjeni. Predmetna tijela dužna su obezbijediti traženu dokumentaciju u roku od dva mjeseca.

Ako nadležna tijela matične Strane ne izdaju dokumente iz prvog stava tačke c, umjesto njih se koristi izjava pod zakletvom ili, u Stranama gdje nije predviđena izjava pod zakletvom, svečana izjava koju je lice dalo pred nadležnim sudom, organom uprave ili, kada je to primjereno, pred notarom, odnosno kvalifikovanim stručnim tijelom matične Strane, pri čemu to tijelo ili notar izdaju potvrdu o autentičnosti izjave pod zakletvom ili svečane izjave.

(e) Ako Strana domaćin od svojih državljana koji žele početi obavljati regulisanu profesiju traži dokument o njihovom fizičkom ili duševnom zdravlju, kao dovoljan dokaz prihvata stavljanje na uvid dokumenta koji se u ovu svrhu zahtijeva u matičnoj Strani. Ukoliko matična Strana ne izdaje takav dokument, Strana domaćin prihvata potvrdu koju izdaje neko nadležno tijelo matične Strane. U tom slučaju, nadležna tijela matične Strane dužna su izdati traženi dokument u roku od mjesec dana.

(f) Kada Strana domaćin od svojih državljana koji žele početi obavljati regulisanu profesiju traži da dostave:

— dokaz o imovinskom stanju;

— dokaz da su osigurani od finansijskih rizika koji proizilaze iz njihove profesionalne odgovornosti u skladu sa važećim zakonima i podzakonskim aktima Strane domaćina u vezi sa uslovima i obimom pokrivenosti osiguranjem, ta Strana prihvata kao dovoljan dokaz u ovom smislu potvrdu od banke i osiguravajućeg društva druge Strane.

(g) Kada Strana to zahtijeva i od svojih državljana, potvrdu o nepostojanju privremene ili stalne zabrane bavljenja datom profesijom, odnosno dokaze da nije bilo krivičnih presuda.

2. Potvrde

Kako bi pomogle primjenu Sporazuma, Strane mogu propisati da lica koja ispunjavaju postavljene uslove osposobljavanja osim dokaza o formalnoj osposobljenosti moraju dostaviti i potvrdu od nadležnih tijela matične Strane da je taj dokaz o formalnoj osposobljenosti dokaz koji je obuhvaćen Sporazumom.

Član 19

Korišćenje profesionalnih naziva

1. Ako je u Strani domaćinu korišćenje profesionalnih naziva za neku od djelatnosti unutar predmetne profesije regulisano, državljanima druge Strane koji su ovlašćeni da obavljaju regulisanu profesiju koriste profesionalne nazive Strane domaćina koji odgovaraju toj profesiji u toj Strani, kao i odgovarajuće skraćenice povezane s tim nazivom.

2. Ako je u Strani domaćinu određenu profesiju regulisalo neko udruženje ili organizacija državljanima Strana ne smiju da koriste profesionalni naziv koji izdaje ta organizacija ili udruženje, kao ni odgovarajuću skraćenicu, osim ako podnesu dokaze da su članovi tog udruženja ili organizacije.

Ako je članstvo u nekom udruženju ili organizaciji uslovljeno određenim kvalifikacijama, ona to može da zahtijeva za državljane drugih Strana koji posjeduju profesionalne kvalifikacije samo u skladu s uslovima utvrđenim ovim Sporazumom.

Član 20

Korišćenje akademskih naziva

Strana domaćin treba da obezbijedi da se odgovarajućim licima dodijeli pravo na korišćenje akademskih naziva dodijeljenih u matičnoj Strani, i po mogućnosti njihovih skraćenica, na jeziku matične Strane. Strana domaćin može da zahtijeva da iza tog naziva slijedi naziv i adresa ustanove ili ispitne komisije koja ga je dodijelila. Ako bi moglo doći do zamjene akademskog naziva matične Strane s nazivom u Strani domaćinu, koji u toj državi zahtijeva dodatno osposobljavanje koje lice nije steklo, Strana domaćin može da zahtijeva od tog lica da koristi akademski naziv matične Strane u odgovarajućem obliku koji odredi Strana domaćin.

POGLAVLJE VI

DETALJNA PRAVILA ZA OBAVLJANJE PROFESIJE

Član 21

Poznavanje jezika

1. Lica kojima su priznate profesionalne kvalifikacije treba da poznaju jezike koji su im potrebni za obavljanje profesije u Strani domaćinu.

2. Svaka provjera znanja jezika mora biti srazmjerna potrebi djelatnosti kojom se lice želi baviti. Stručno lice imaju pravo žalbe protiv ovog vida provjera u skladu sa zakonodavstvom Strane domaćina.

3. Provjere koje se vrše u skladu sa stavom 1 i 2 ovog člana mogu biti obavezne kada je riječ o profesijama koje mogu imati posljedice po sigurnost pacijenata. Provjere mogu biti obavezne i u vezi sa drugim profesijama u slučaju postojanja ozbiljne i osnovane sumnje da predmetno stručno lice ne raspolaže odgovarajućim poznavanjem jezika za obavljanje profesije kojom se želi baviti.

Provjere se smiju sprovoditi isključivo nakon priznavanja profesionalnih kvalifikacija.

Član 22

Odobrenje zavoda za zdravstveno osiguranje

Strane koje zahtijevaju od lica koja su stekla profesionalne kvalifikacije na njihovoj teritoriji da obave pripravnčki period osposobljavanja uz rad i/ili period sticanja stručnog iskustva kako bi dobila odobrenje zavoda za zdravstveno osiguranje, odstupaju od tog zahtjeva za lica koje posjeduju dokaze o stručnim kvalifikacijama za doktore medicine i stomatologe stečene u drugim Stranama.

POGLAVLJE VII

ADMINISTRATIVNA SARADNJA

Član 23

Zajednički CEFTA-RCC komitet

1. Zajednički CEFTA-RCC komitet za priznavanje profesionalnih kvalifikacija je ovim osnovan ("Zajednički CEFTA-RCC komitet").

2. Zajednički CEFTA-RCC komitet će biti sastavljen od jednog predstavnika iz svake Strane.

3. Ne dovodeći u pitanje bilo koju funkciju koju Strane dodjeljuju Zajedničkom CEFTA-RCC komitetu na ad hoc osnovi, Zajednički CEFTA-RCC komitet će:

- (a) nagledati primjenu i implementaciju ovog Sporazuma;
- (b) pružiti Stranama sve relevantne informacije;
- (c) promovisati ciljeve ovog Sporazuma;
- (d) izraditi i podnijeti godišnji izvještaj o primjeni i implementaciji ovog Sporazuma i, po potrebi, formulisati odgovarajuće preporuke za njegovo pravilno funkcionisanje;
- (e) primati informacije i izvještaje od nadležnih organa Strana u vezi s implementacijom ovog Sporazuma;
- (f) ispitati sve poteškoće u vezi sa primjenom i sprovođenjem ovog sporazuma i predložiti održivo rješenje;
- (g) ocijeniti uticaj Sporazuma na mobilnost relevantnih kategorija profesionalaca;
- (h) osigurati da Strane redovno ažuriraju listu nadležnih organa utvrđenu u Aneksu I;
- (i) kako bi se uzeo u obzir opštepriznati naučni i tehnički napredak, Zajednički CEFTA-RCC komitet biće ovlašćen da usvoji ažuriranja Aneksa II, III i IV, i da ažurira znanje i veštine iz Aneksa II, III i IV u cilju odražavanja razvoja profesionalnih zahtjeva za dotične profesije. Takva ažuriranja neće podrazumijevati izmjenu postojećih osnovnih zakonskih principa unutar Strana u pogledu strukture profesija u pogledu obuke i uslova pristupa fizičkih lica. Takva ažuriranja uvažavaće odgovornost Strana za organizaciju obrazovnih sistema;
- (j) izvještava CEFTA radno tijelo nadležno za trgovinu uslugama o napretku u implementaciji ovog Sporazuma kako bi se osiguralo poštovanje CEFTA pravnog okvira. Ako CEFTA Zajednički komitet, na inicijativu CEFTA radnog tijela nadležnog za trgovinu uslugama, usvoji preporuke koje se odnose na Zajednički CEFTA-RCC komitet, isti je dužan da, u skladu sa svojim mandatom, adresira preporuke i izvijesti o preduzetim radnjama u tom cilju.

4. Odluke Zajedničkog CEFTA-RCC komiteta donose se konsenzusom.

5. Sve odluke Zajedničkog CEFTA-RCC komiteta sa pravno obavezujućim dejstvom na Strane biće upućene CEFTA Zajedničkom komitetu na prihvatanje. Odluke će se smatrati prihvaćenima u slučaju da CEFTA Zajednički komitet ne djeluje u roku od dva mjeseca od upućivanja.
6. Zajednički CEFTA-RCC komitet će usvojiti Poslovnik o radu. Redovni sastanci će se održavati jednom godišnje. Sastancima će predsjedavati jedna Strana. Predsjedavajući će se rotirati svake godine u skladu sa abecednim redom imena Strana na engleskom jeziku.
7. Po potrebi se mogu organizovati posebni sastanci. Strane mogu organizovati posebna zasijedanja na zahtjev jedne od njih.
8. Zajednički CEFTA-RCC komitet uživaće tehničku i administrativnu podršku CEFTA i RCC Sekretarijata. Dva sekretarijata će pomagati Zajedničkom CEFTA-RCC komitetu u vršenju njegovih funkcija.

Član 24 **Nadležna tijela**

1. Nadležna tijela Strane domaćina i matične Strane blisko sarađuju i uzajamno se pomažu kako bi olakšale primjenu Sporazuma. Nadležna tijela osiguravaju povjerljivost podataka koje razmjenjuju.
2. Nadležna tijela Strane domaćina i matične Strane razmjenjuju podatke o preduzetim disciplinskim i kaznenim mjerama, te svim drugim ozbiljnim i posebnim okolnostima koje bi mogle uticati na obavljanje djelatnosti iz ovog Sporazuma, pri tome poštujući propise o zaštiti ličnih podataka.
3. Matična Strana provjerava istinitost okolnosti a njena tijela odlučuju o prirodi i opsegu istraga koja treba provesti, te o zaključcima koje donese na osnovu dostupnih podataka obavještava Stranu domaćina.
4. Za potrebe razmjene informacija navedenih u ovom članu nadležni organi mogu da koriste SEED.
5. Svako nadležno tijelo određuje koordinatora za poslove nadležnih tijela iz stava 1 ovog člana i o tome obavještava Zajednički CEFTA-RCC komitet.

Dužnosti koordinatora su sljedeće:

- (a) promovisanje jednoobrazne primjene Sporazuma;
- (b) prikupljanje svih informacija koje su relevantne za primjenu Sporazuma;
- (c) izrada i podnošenje godišnjeg izvještaja o primjeni i sprovođenju Sporazuma od strane nadležnih tijela i, po potrebi, formulisanje odgovarajućih preporuka za njegovo pravilno funkcionisanje;
- (d) analiziranje svih problema koji se tiču primjene i sprovođenja Sporazuma.

Član 25 **Kontakt tačke**

Svaka Strana će imenovati kontakt tačku najkasnije u roku od tri mjeseca od usvajanja ovog Sporazuma i o tome obavestiti Komitet dostavljanjem imena i podataka te osobe. Nadležnost kontakt tačke je sljedeća:

- (a) pružanje građanima i kontakt tačkama ostalih Strana potrebne informacija o priznavanju profesionalnih kvalifikacija predviđenih ovim Sporazumom, kao što su informacije o domaćem zakonodavstvu kojim se uređuju profesije i njihovo obavljanje, uključujući i socijalno zakonodavstvo i prema potrebi etička pravila;
- (b) pružanje pomoći građanima da ostvare prava dodijeljena ovim Sporazumom, gdje je to prikladno, u saradnji s ostalim kontakt tačkama i nadležnim organima Strane domaćina.

Bilo koji nadležni organ u matičnoj ili Strani domaćinu mora da u potpunosti sarađuje sa kontakt tačkom u Strani domaćinu i, po potrebi, sa Stranom domaćinom i pruža sve

relevantne informacije o pojedinačnim slučajevima kontakt tačkama na njihov zahtjev i u skladu sa pravilima o zaštiti podataka Strane.

POGLAVLJE VIII ZAVRŠNE ODREDBE

Član 26

Transpozicija

Strane će usvojiti zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovim sporazumom najkasnije godinu dana od njegovog stupanja na snagu ovog sporazuma. Strane će o tome obavijestiti Komitet.

Član 27

Aneksi

Svi Aneksi čine sastavni dio ovog Sporazuma.

Član 28

Stupanje na snagu

1. Ovaj Sporazum je predmet ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja u skladu sa zahtjevima predviđenim domaćim zakonodavstvom Strana. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja biće deponovani kod Depozitara.
2. Ovaj Sporazum stupa na snagu tridesetog dana nakon deponovanja trećeg instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju.
3. Za svaku Stranu koja deponuje svoj instrument ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja nakon datuma deponovanja trećeg instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju, ovaj Sporazum stupa na snagu tridesetog dana nakon dana na koji predmetna ta Strana deponuje svoj instrument ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja.
4. Vlada [...] će djelovati kao Depozitar i obavijestiti sve Strane ovog Sporazuma o svakom obavještenju primljenom u skladu sa ovim članom i o bilo kom drugom aktu ili obavještenju u vezi sa ovim Sporazumom.

Član 29

Izmjene

1. Svaka Strana može predložiti izmjene i dopune Sporazuma slanjem pismenog obavještenja Depozitaru. Depozitar će uputiti ovo obavještenje Zajedničkom CEFTA-RCC komitetu iz člana 23 ovog Sporazuma.
2. Izmjene i dopune usvajaju se konsenzusom svih članova Zajedničkog CEFTA-RCC komiteta.
3. Kada se usvoje, izmjene i dopune će se dostaviti Stranama na ratifikaciju ili odobrenje.
4. Izmjene i dopune stupaju na snagu u skladu sa pravilima i postupkom utvrđenim u članu 23.

Član 30

Trajanje i denuncijacija

1. Ovaj Sporazum se zaključuje na neodređeno vreme.
2. Svaka Strana može u bilo kom trenutku otkazati sporazum pismenim obavještenjem Depozitara koji će obavijestiti ostale Strane o ovom otkazivanju.
3. Takvo otkazivanje stupa na snagu šest mjeseci nakon datuma kada je depozitar primio obavještenje.

Član 31

Pristupanje CEFTA Strana

Strane priznaju prava bilo koje od CEFTA Strana da pristupi ovom sporazumu.

Sačinjeno na engleskom jeziku [...], [...] 2021. godine, u jednom primjerku.

[Potpisnice]

Aneks I: Lista nadležnih tijela

Odjeljak 1 Lista tijela nadležnih za regulisane profesije u Stranama

Član 1. Arhitekta

Član 2. Doktori stomatologije

Član 3. Doktori medicine

Aneks II

Priznavanje na osnovu usklađivanja minimalnih uslova osposobljavanja

DOKTOR MEDICINE

Sve odredbe Aneksa II preuzete su iz Direktive 2005/36/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta o priznavanju profesionalnih kvalifikacija.

Član 1. Osposobljavanje doktora medicine

1. Osposobljavanje doktora medicine uslovljeno je posjedovanjem diplome ili svjedočanstva o završenom obrazovanju koje omogućava pristup univerzitetskim studijima medicine.
2. Osposobljavanje doktora medicine obuhvata završetak univerzitetskih studija u trajanju od najmanje pet (5) godina, što može biti iskazano i u *ECTS* bodovima i podrazumijeva najmanje 5500 sati teorijskog i praktičnog osposobljavanja na univerzitetu ili pod nadzorom univerziteta.
3. Osposobljavanje doktora medicine potvrđuje da je lice steklo sljedeća znanja i vještine:
 - (a) odgovarajuće poznavanje nauka na kojima se zasniva medicina i dobro razumijevanje naučnih metoda, uključujući načela bioloških funkcija, ocjenjivanje naučno utvrđenih činjenica i analizu podataka;
 - (b) dobro razumijevanje građe, funkcija i ponašanja zdravih i bolesnih osoba, kao i odnosa između zdravstvenog stanja čovjeka i njegovog fizičkog i društvenog okruženja;
 - (c) odgovarajuće poznavanje kliničkih disciplina i postupaka što doktoru medicine daje cjelovitu sliku o duševnim i tjelesnim bolestima, kao i medicine sa stanovišta prevencije, dijagnoze i terapije, te ljudskog razmnožavanja; i
 - (d) odgovarajuće kliničko iskustvo u bolničkim zdravstvenim ustanovama pod primjerenim nadzorom.

Član 2. Specijalističko usavršavanje doktora medicine

1. Pristup specijalističkom usavršavanju doktora medicine uslovljen je posjedovanjem dokaza o završenim univerzitetskim studijima medicine iz člana 1 Aneksa II, tokom kojih je polaznik stekao/la odgovarajuće znanje iz opšte medicine.
2. Specijalističko usavršavanje doktora medicine obuhvata teorijsko i praktično usavršavanje na univerzitetu, univerzitetskom kliničkom centru ili, gdje je to primjereno, u zdravstvenoj ustanovi koju su u tu svrhu ovlastila nadležna tijela ili službe.

Strane osiguravaju da minimalno trajanje programa specijalističkog usavršavanja doktora medicine iz člana 7 Aneksa II nije kraće nego što je predviđeno tim članom. Usavršavanje se odvija pod nadzorom nadležnih tijela ili službi. Ono zahtijeva da specijalizant lično učestvuje u poslovima i odgovornostima koje podrazumijeva ovaj vid usluga.

Usavršavanje se vrši u punoj nastavnoj satnici u zdravstvenoj ustanovi koju su u tu svrhu ovlastila nadležna tijela. Ono obuhvata učestvovanje u svim medicinskim poslovima odjela gdje se vrši usavršavanje, uključujući dežurstva, tako da specijalizant posvećuje sve svoje profesionalno djelovanje svom praktičnom i teorijskom usavršavanju tokom cijele radne sedmice i čitave godine, u skladu sa postupcima koje su utvrdila nadležna tijela. Po tom osnovu, na tim radnim mjestima se dobiva primjerena naknada za rad.

3a. Strane imaju pravo, kroz relevantne propise i od slučaja do slučaja, dozvoliti djelomično izuzeće od dijela programa specijalističkog usavršavanja doktora medicine iz člana 7 Aneksa II, pod uslovom da je taj dio specijalizacije već odrađen u sklopu nekog drugog programa specijalističkog usavršavanja iz člana 7 Aneksa II i da je dato stručno lice već steklo stručnu kvalifikaciju iz njega u nekoj od Strana. Strane osiguravaju da odobreno izuzeće ne prelazi više od polovine minimalnog trajanja datog programa specijalističkog usavršavanja doktora medicine.

Strane su dužne obavijestiti Multilateralni Komitet i ostale Strane o svojim propisima koji su predstavljali osnovu za svako takvo djelomično izuzeće.

1. Strane za izdavanje dokaza o specijalističkom usavršavanju doktora medicine zahtijevaju posjedovanje dokaza o osposobljenosti za doktora medicine iz člana 7 Aneksa II.

Član 3. Vrste specijalističkog usavršavanja doktora medicine

Dokaz o formalnoj osposobljenosti za doktora medicine-specijalistu je dokaz koji su izdala nadležna tijela ili službe iz Aneksa I za taj vid specijalističkog usavršavanja a koji odgovara profesionalnim nazivima koji se koriste u različitim Stranama i koju su navedeni u članu 7 Aneksa II.

Član 4. Specijalističko usavršavanje iz opšte medicine

1. Pristup specijalističkom usavršavanju iz opšte medicine uslovljen je posjedovanjem dokaza o završenim univerzitetskom studijima medicine iz člana 1 Aneksa II tokom kojih je polaznik stekao/la odgovarajuće znanje iz opšte medicine.

2. Specijalističko usavršavanje iz opšte medicine na osnovu kog se stiče dokaz o formalnoj osposobljenosti izdat prije [1. januara 2006. godine] traje najmanje dvije (2) godine u punoj nastavnoj satnici. Ukoliko je dokaz o formalnoj osposobljenosti izdat nakon navedenog datuma, usavršavanje traje najmanje tri (3) godine u punoj nastavnoj satnici.

Ako program osposobljavanja iz člana 1 Aneksa II obuhvata praktični rad u ovlaštenoj bolničkoj zdravstvenoj ustanovi s odgovarajućom opremom i uslugama opšte medicine, odnosno u ovlaštenoj ambulanti/ordinaciji opšte medicine ili ovlaštenom doma zdravlja gdje se pruža primarna zdravstvena zaštita, trajanje tog praktičnog osposobljavanja može se, do najviše godinu dana, uključiti u period iz prvog podstava ovog stava za potvrde o osposobljenosti izdate na ili nakon [1. januara 2006. godine].

3. Specijalističko usavršavanje iz opšte medicine se izvodi u punoj nastavnoj satnici, pod nadzorom nadležnih tijela ili službi i većim je dijelom praktične a manjim teorijske prirode.

Praktično usavršavanje izvodi se, s jedne strane, u trajanju najmanje šest (6) mjeseci u ovlaštenoj bolničkoj zdravstvenoj ustanovi s odgovarajućom opremom i uslugama i, s druge strane, u trajanju od najmanje šest (6) mjeseci u ovlaštenoj ambulanti/ordinaciji opšte medicine ili ovlaštenom domu zdravlja gdje se pruža primarna zdravstvena zaštita.

Praktično usavršavanje vrši se u saradnji sa drugim zdravstvenim ustanovama ili strukturama koje se bave opštom medicinom. Ne dovodeći u pitanje minimalno trajanje uređeno drugim podstavom ovog stava, praktično usavršavanje može se u trajanju od najviše šest (6) mjeseci odvijati u drugim ovlaštenim ustanovama ili zdravstvenim strukturama koje se bave opštom medicinom.

Usavršavanje zahtijeva da specijalizant lično učestvuje u poslovima i odgovornostima osoba sa kojima radi.

4. Strane za izdavanje dokaza o formalnoj osposobljenosti specijalista opšte medicine zahtijevaju posjedovanje dokaza o formalnoj osposobljenosti za doktora medicine iz člana 6 Aneksa II.

5. Strane mogu izdati dokaze o formalnoj osposobljenosti iz člana 6 Aneksa II doktoru medicine koji nije završio usavršavanje predviđeno ovim članom, ali je završio drugačije, dodatno usavršavanje koje potvrđuju dokazi o formalnoj osposobljenosti koje su izdala nadležna tijela. Dokazi o formalnoj osposobljenosti, međutim, ne smiju se dodjeljivati osim ako se tim dokazima potvrđuje znanje koje je kvalitetom jednako znanju stečenom usavršavanjem koje je predviđeno ovim članom.

Strane, između ostalog, određuju opseg u kom dodatno usavršavanje i stručno iskustvo koje je podnositelj zahtjeva već stekao/la mogu zamijeniti usavršavanje predviđeno ovim članom.

Strane dokaze o formalnoj osposobljenosti iz člana 6 Aneksa II mogu izdati samo ako je podnositelj zahtjeva stekao/la najmanje šestomjesečno iskustvo iz opšte medicine u ambulanti/ordinaciji opšte medicine ili u domu zdravlja gdje se pruža primarna zdravstvena zaštita onih vrsta koje su navedene u stavu 3.

Član 5. Obavljanje djelatnosti doktora opšte medicine

Svaka Strana za obavljanje djelatnosti doktora opšte medicine u okviru svog sistema socijalnog osiguranja zahtijeva posjedovanje dokaza o formalnoj osposobljenosti iz člana 6 Aneksa II.

Strane imaju pravo od ovog uslova izuzeti trenutne polaznike specijalističkog usavršavanja iz opšte medicine.

Član 6. Dokaz o formalnoj osposobljenosti za doktora medicine

Strana	Dokaz o formalnoj osposobljenosti	Tijelo koje izdaje dokaz	Potvrda priložena uz dokaz	Referentni datum

Član 7. Dokaz o formalnoj osposobljenosti za doktora medicine-specijalistu

Strana	Dokaz o formalnoj osposobljenosti	Tijelo koje izdaje dokaz	Potvrda priložena uz dokaz	Referentni datum

Član 8. Nazivi programa specijalističkog usavršavanja doktora medicine

	Anesteziologija	Opšta hirurgija
	Minimalno trajanje programa: 3 godine	Minimalno trajanje programa: 5 godina
Strana	Naziv	Naziv

	Neurohirurgija	Ginekologija i akušerstvo
	Minimalno trajanje programa: 5 godina	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Opšta (interna) medicina	Oftalmologija
	Minimalno trajanje programa: 5 godina	Minimalno trajanje programa: 3 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Otorinolaringologija	Pedijatrija
	Minimalno trajanje programa: 3 godine	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Pulmologija	Urologija
	Minimalno trajanje programa: 4 godine	Minimalno trajanje programa: 5 godina
Strana	Naziv	Naziv

	Ortopedija	Patološka anatomija
	Minimalno trajanje programa: 5 godina	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Neurologija	Psijhijatrija
	Minimalno trajanje programa: 4 godine	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Dijagnostička radiologija	Radioterapija
	Minimalno trajanje programa: 4 godine	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Plastična hirurgija	Klinička biologija
	Minimalno trajanje programa:	Minimalno trajanje programa:

	5 godina	4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Mikrobiologija-bakteriologija	Biohemija
	Minimalno trajanje programa: 4 godine	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Imunologija	Torakalna hirurgija
	Minimalno trajanje programa: 4 godine	Minimalno trajanje programa: 5 godina
Strana	Naziv	Naziv

	Pedijatrijska hirurgija	Vaskularna hirurgija
	Minimalno trajanje programa: 5 godina	Minimalno trajanje programa: 5 godina
Strana	Naziv	Naziv

	Kardiologija	Gastroenterologija
	Minimalno trajanje programa: 4 godine	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Reumatologija	Opšta hematologija
	Minimalno trajanje programa: 4 godine	Minimalno trajanje programa: 3 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Endokrinologija	Fizioterapija
	Minimalno trajanje programa: 3 godine	Minimalno trajanje programa: 3 godine
Strana	Naziv	Naziv

--	--	--

	Neuropsihijatrija	Dermatovenerologija
	Minimalno trajanje programa: 5 godina	Minimalno trajanje programa: 3 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Radiologija	Dječja psihijatrija
	Minimalno trajanje programa: 4 godine	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Gerijatrija	Nefrologija
	Minimalno trajanje programa: 4 godine	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Zarazne bolesti	Zdravlje u zajednici
	Minimalno trajanje programa: 4 godine	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Farmakologija	Medicina rada
	Minimalno trajanje programa: 4 godine	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Alergologija	Nuklearna medicina
	Minimalno trajanje programa: 3 godine	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Maksilofacijalna hirurgija (osposobljavanje doktora	Biološka hematologija
--	--	------------------------------

	medicine)	
	Minimalno trajanje programa: 5 godina	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Dentalna medicina	Dermatologija
	Minimalno trajanje programa: 3 godine	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Venerologija	Tropska medicina
	Minimalno trajanje programa: 4 godine	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Gastroenterološka hirurgija	Traumatologija i hitna medicina
	Minimalno trajanje programa: 5 godina	Minimalno trajanje programa: 5 godina
Strana	Naziv	Naziv

	Klinička neurofiziologija	Oralna i maksilofacijalna hirurgija (osposobljavanje doktora medicine i doktora stomatologije)
	Minimalno trajanje programa: 4 godine	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

	Medicinska onkologija	Medicinska genetika
	Minimalno trajanje programa: 5 godina	Minimalno trajanje programa: 4 godine
Strana	Naziv	Naziv

Član 9. Dokaz o formalnoj osposobljenosti za doktora opšte medicine

Strana	Dokaz o formalnoj osposobljenosti	Profesionalni naziv	Referentni datum

ANEKS III

DOKTOR STOMATOLOGIJE

Sve odredbe Aneksa II preuzete su iz Direktive 2005/36/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta o priznavanju profesionalnih kvalifikacija.

Član 1. Osposobljavanje doktora stomatologije

1. Osposobljavanje doktora stomatologije uslovljeno je posjedovanje diplome ili svjedočanstva o završenom obrazovanju koje omogućava pristup univerzitetskim ili studijima dentalne medicine u drugim visokoškolskim ustanovama kojima je na području te Strane priznat jednak stepen.

2. Osposobljavanje doktora stomatologije obuhvata završetak studija u trajanju od najmanje pet (5) godina, što može biti iskazano i u *ECTS* bodovima i podrazumijeva najmanje 5000 sati redovnog teorijskog i praktičnog osposobljavanja koje uključuje najmanje predmete iz člana 4 Aneksa III a koje se izvodi na univerzitetu ili u drugoj visokoškolskoj ustanovi koja nudi obrazovanje priznatog jednakog stepena ili koje je pod nadzorom univerziteta.

3. Osposobljavanjem doktora stomatologije potvrđuje da je lice steklo sljedeća znanja i vještine:

(a) odgovarajuće poznavanje nauka na kojima se zasniva stomatologija i dobro razumijevanje naučnih metoda, uključujući načela bioloških funkcija, ocjenjivanje naučno utvrđenih činjenica i analizu podataka;

(b) odgovarajuće poznavanje građe, funkcija i ponašanja zdravih i bolesnih osoba, kao i odnosa između zdravstvenog stanja čovjeka i njegovog fizičkog i društvenog okruženja u mjeri u kojoj se ti činioci tiču dentalne medicine;

(c) odgovarajuće poznavanje građe i funkcije zuba, usne duplje, vilica i povezanih tkiva, kako zdravih tako i bolesnih, i njihove povezanosti sa opštim zdravstvenim stanjem i fizičkim i socijalnim dobrostanjem pacijenta;

(d) odgovarajuće poznavanje kliničkih disciplina i postupaka koje doktorima stomatologije daju cjelovitu sliku o anomalijama, povredama i bolestima zuba, usne duplje, vilica i povezanih tkiva, te preventive, dijagnostike i terapijske dentalne medicine;

(e) odgovarajuće kliničko iskustvo pod primjerenim nadzorom.

Doktor stomatologije koji je prošao ovakvo osposobljavanje kvalifikovan je za poslove prevencije, dijagnosticiranja i liječenja anomalija i bolesti zuba, usne duplje, vilica i povezanih tkiva.

Član 2. Specijalističko usavršavanje doktora stomatologije

1. Pristup specijalističkom usavršavanju doktora stomatologije uslovljen je posjedovanjem dokaza o završenom osposobljavanju za doktora stomatologije iz člana 1 Aneksa III.

2. Specijalističko usavršavanje doktora stomatologije obuhvata teorijsku i praktičnu nastavu na univerzitetu, univerzitetskom kliničkom i istraživačkom centru ili, gdje je to primjereno, u zdravstvenoj ustanovi koju su u tu svrhu odobrila nadležna tijela ili službe.

Redovni programi specijalističkog usavršavanja doktora stomatologije traju najmanje tri (3) godine i izvode se pod nadzorom nadležnih tijela ili službi. Takvo usavršavanje zahtijeva da specijalizant stomatologije lično učestvuje u poslovima i odgovornostima date ustanove.

3. Strane za izdavanje dokaza o specijalističkom usavršavanju doktora stomatologije zahtijevaju posjedovanje dokaza o osposobljenosti za doktora dentalne medicine iz člana 5 Aneksa III.

Član 3. Obavljanje djelatnosti doktora stomatologije

1. Za potrebe ove Direktive, profesionalne djelatnosti doktora stomatologije su djelatnosti utvrđene stavom 3 ovog člana koje se obavljaju u okviru profesionalnih kvalifikacija navedenih u članu 5 Aneksa III.

2. Profesija doktor stomatologije zasniva se na osposobljavanju i specijalističkom usavršavanju doktora stomatologije iz člana 1 i člana 2 Aneksa III i predstavlja posebnu profesiju koja se razlikuje od drugih opštih ili specijalističkih profesija u oblasti zdravstva. Za obavljanje djelatnosti doktora stomatologije zahtijeva se posjedovanje dokaza o formalnoj osposobljenosti iz člana 5 Aneksa III.

3. Strane osiguravaju da je doktorima stomatologije u pravilu omogućen pristup i obavljanje poslova prevencije, dijagnoziranja i liječenja anomalija i bolesti zuba, usne duplje, vilica i povezanih tkiva, uz uvažavanje propisa i etičkih kodeksa na referentni datum iz člana 5 Aneksa III.

Član 4. Program studija za doktore stomatologije

Program studija na osnovu kog se stiče dokaz o formalnoj osposobljenosti za doktora stomatologije uključuje najmanje ovdje pobrojane predmete. Jedan ili više tih predmeta mogu se predavati u kontekstu drugih disciplina ili zajedno s njima.

A. Osnovni predmeti	B. Medicinsko-biološki predmeti i opšti medicinski predmeti	C. Predmeti direktno povezani sa dentalnom medicinom
— Hemija	— Anatomija	— Dentalna protetika
— Fizika	— Embriologija	— Dentalni materijali i oprema
— Biologija	— Histologija, uklj. citologiju	— Konzervativna dentalna medicina
	— Fiziologija	— Preventivna dentalna medicina
	— Biohemija (ili fiziološka hemija)	— Anesteziologija i sedacija
	— Patološka anatomija	— Specijalna hirurgija
	— Opšta patologija	— Specijalna patologija
	— Farmakologija	— Klinička praksa
	— Mikrobiologija	— Pedodontija
	— Higijena	— Ortodontija
	— Preventivna medicina i Epidemiologija	— Parodontologija
		— Dentalna radiologija

	<ul style="list-style-type: none"> — Radiologija — Fizioterapija — Opšta hirurgija — Opšta medicina, uključujući Pedijatriju — Otorinolaringologija — Dermatovenerologija — Opšta psihologija — psihopatologija — neuropatologija — Anesteziologija 	<ul style="list-style-type: none"> — Dentalna okluzija i funkcija vilice — Strukovno organizovanje, etika i zakonodavstvo — Socijalni aspekti prakse dentalne medicine
--	---	---

Član 5. Dokaz o formalnoj osposobljenosti za doktora stomatologije

Strana	Dokaz o formalnoj osposobljenosti	Tijelo koje izdaje dokaz	Potvrda priložena uz dokaz	Profesionalni naziv	Referentni datum

Član 6. Dokaz o formalnoj osposobljenosti za doktora stomatologije-specijalistu

Oralna hirurgija

Strana	Dokaz o formalnoj osposobljenosti	Tijelo koje izdaje dokaz	Referentni datum

Ortodoncija

Strana	Dokaz o formalnoj osposobljenosti	Tijelo koje izdaje dokaz	Referentni datum

NACRT

ANEKS IV

ARHITEKTA

Član 1. Osposobljavanje arhitekata

1. Osposobljavanje za arhitektu obuhvata:

(a) završetak redovnih studija u trajanju od najmanje pet (5) godina ukupno na univerzitetu ili uporedivoj obrazovnoj ustanovi, sa uspješno položenim završnim ispitom univerzitetskog stepena; ili

(b) završetak redovnih studija u trajanju od najmanje četiri (4) godine na univerzitetu ili uporedivoj obrazovnoj ustanovi, sa uspješno položenim završnim ispitom univerzitetskog stepena, uz priloženu potvrdu o završetku dvogodišnjeg pripravničkog staža u skladu sa stavom 4. ovog člana.

2. Studije iz stava 1 ovog člana moraju imati arhitekturu kao osnovnu komponentu, te podrazumijevati jednako teorijske i praktične aspekte arhitektonskog osposobljavanja i osiguravati sticanje najmanje sljedećih znanja, vještina i sposobnosti:

(a) sposobnost izrade arhitektonskih projekata koji ispunjavaju estetske i tehničke zahtjeve;

(b) odgovarajuće znanje o istoriji i teorijama arhitekture, kao i o srodnim umjetnostima, tehnologijama i humanističkim naukama;

(c) znanje o lijepim umjetnostima kao uticaju na kvalitet arhitektonskog projektovanja;

(d) odgovarajuće znanje o urbanističkom projektovanju, planiranju i vještinama uključenim u proces planiranja;

(e) razumijevanje odnosa između ljudi i građevina, između građevina i njihovog okruženja, kao i razumijevanje potrebe da se građevine i njihov međuprostor prilagode ljudskim potrebama i mjerama;

(f) razumijevanje profesije i uloge koju arhitekta ima u društvu, posebno kod izrade idejnih rješenja koja uvažavaju društvene faktore;

(g) razumijevanje metoda istraživanja i izrade idejnih planova projekata;

(h) razumijevanje strukturnih, izvođačkih i inženjerskih problema povezanih s građevinskim planiranjem;

(i) odgovarajuće znanje o fizičkim problemima i tehnologijama, te o funkciji građevina u cilju obezbjeđivanja uslova za unutrašnju udobnost i zaštitu od klimatskih utjecaja u okvirima održivog razvoja;

(j) neophodne vještine projektovanja, koje omogućuju ispunjavanje zahtjeva korisnika u okvirima određenim finansijskim ograničenjima i građevinskim propisima;

(k) odgovarajuće znanje o djelatnostima, organizacijama, propisima i postupcima koji su uključeni u realizaciju projektnih ideja i integrisanje planova u sistem prostornog uređenja;

3. Broj godina studija iz stava 1 i 2 ovog člana može biti iskazan i odgovarajućim brojem *ECTS* bodova.

4. Pripravnički staž iz tačke (b) stava 1 ovog člana obavlja se tek nakon završene prve tri (3) godine studija. Najmanje godina dana pripravničkog staža predstavlja nadogradnju znanja, vještina i sposobnosti stečenih tokom studija iz stava 2 ovog člana, zbog čega se i odvija pod nadzorom mentora ili tijela koje je za to ovlastilo nadležno tijelo Strane domaćina. Takav nadzirani

pripravnički staž može se odvijati na području bilo koje od Strana. Pripravnički staž ocjenjuje nadležno tijelo Strane domaćina.

Član 2. Obavljanje djelatnosti arhitekta

1. U smislu ovog Sporazuma, djelatnosti arhitekta su djelatnosti koje se redovno obavljaju na osnovu profesionalnog naziva „arhitekta“.

2. Smatra se da podnosioci zahtjeva iz neke od Strana koji su ovlašćeni da koriste naziv „arhitekta“ u skladu sa zakonom koji nadležnom tijelu Strane daje ovlaštenje za dodjelu tog naziva državljanima Strane koji se posebno ističu kvalitetom svog rada u oblasti arhitekture zadovoljavaju uslove koji se traže za obavljanje djelatnosti arhitekta na osnovu profesionalnog naziva „arhitekta“. Potvrdom koju takvim licima izda matična Strana potvrđuje se da ona obavljaju arhitektonsku djelatnost.

Član 3. Dokaz o formalnoj osposobljenosti za arhitektu

Strana	Dokaz o formalnoj osposobljenosti	Tijelo koje izdaje dokaz	Potvrda priložena uz dokaz	Referentna akademska godina